

Rapport for

Bærekraftig forretningspraksis 2020

for Lerum AS

Til lesere av rapporten

Næringslivet spiller en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål. Et velfungerende og ansvarlig næringsliv bidrar til bærekraftig utvikling gjennom verdi- og jobbskaping, og med nye løsninger på globale utfordringer. Likevel kan virksomheter også medvirke til negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Medlemmer i Etisk handel Norge har derfor forpliktet seg til å jobbe med aktsomhetsvurderinger for å jobbe for mer bærekraftig forretningspraksis.

Til grunn for dette arbeidet ligger Etisk handel Norges prinsipper som dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Medlemmene er forpliktet til hvert år å rapportere om hvilke utfordringer de står overfor og hvilke tiltak som gjennomføres for å håndtere utfordringene. Nå i 2020, er rapporteringsmalen ny og er bygget rundt OECDs modell for aktsomhetsvurderinger. Det er nytt for oss, og det er nytt for våre medlemmer. Det er denne rapporten du sitter med nå. Rapporten er offentlig tilgjengelig.

Malen for medlemsrapporteringen søker å svare på forventningene til arbeid med ansvarlig næringsliv og bærekraftig forretningspraksis som beskrevet i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Rapporteringen til Etisk handel Norge dekker vesentlige elementer i rapporteringsrammeverket til Global Report Initiative (GRI) og kan benyttes som framdriftsrapport til Global Compact.

Heidi Furustøl

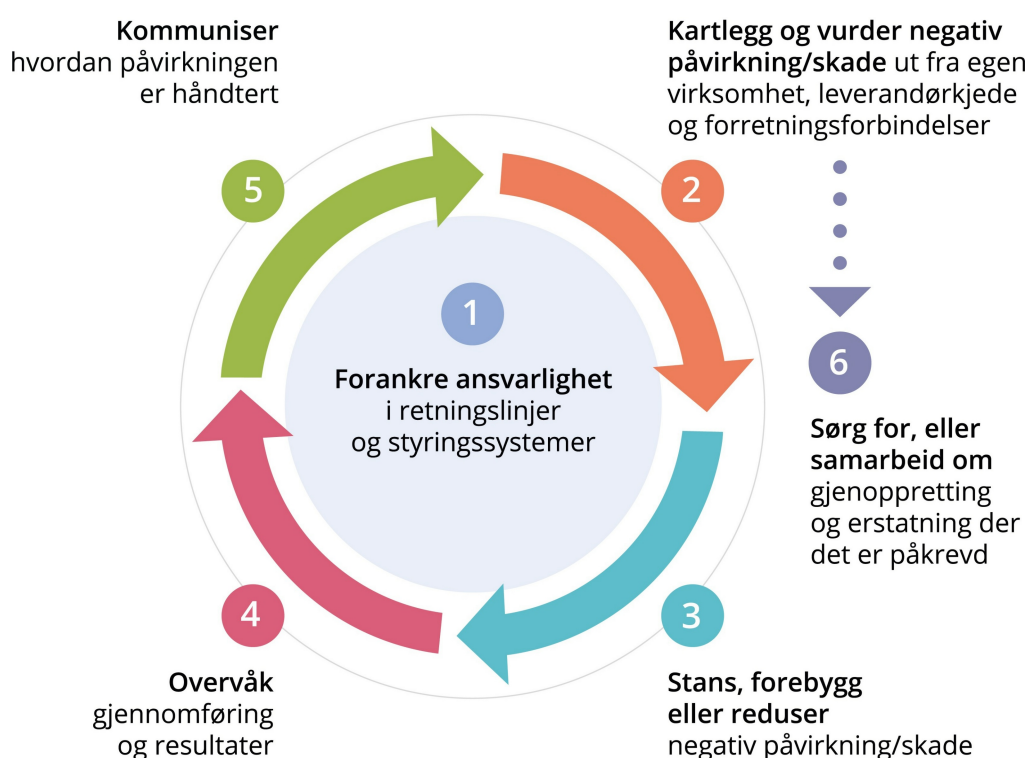
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Forord

Gjennom fire generasjoner, sidan 1907, har Lerum laga produkt av frukt og bær. Vi kombinerar norske tradisjonar med kunnskap om foredling og ernæring, i tråd med trendane i marknaden og preferansane hjå forbrukarane. Vi kombinerar sunn forretningsdrift med etisk åtferd. I tillegg til eiga verdiskaping, er det viktig for Lerum å bidra til positiv samfunnsutvikling.

For oss i Lerum inneber bærekraft at vi tek sosiale, etiske og miljømessige omsyn kvar einaste dag. Vi ynskjer å ta ansvar for det samfunnet vi alle er ein del av, og menneska rundt oss. Vi arbeider mellom anna med å utvikle sunnare produkt, redusere matsvinn og lansere produkt som gir forbrukaren høve til å gjere gode miljøval i kvardagen. Eit anna viktig område for oss er å gje forbrukaren trygg og god mat gjennom kontroll på produksjonsprosessen, best kvalitet og god oppfølging av våre leverandørar. Vi kallar det «Frukt- og Bærkraft».

I inneverande strategiperiode har vi valgt ut 4 område som vi har eit ekstra fokus på:

Menneske:

- Vi skal kombinere sunn forretningsdrift med etisk åtferd.
- Vi skal bidra til positiv samfunnsutvikling
- Vi skal ha glade, fornøgde og motiverte menneske i vår verdikjede.
- Vi skal arbeide for auka trivsel på arbeidsplassen og for våre samarbeidspartnere.

Sunnheit og helse:

- Vi skal arbeide kontinuerleg med å utvikle produkt som er laga av sunne og rette råvarer og ingrediensar.
- Vi skal betre nordmenn si helse ved å forbetre produkta gjennom meir frukt og bær, mindre sukker og betre foredling
- Vi skal bidra til eit lenger og sunnare liv for våre forbrukarar.

Miljø:

- Vi skal bruke råvarer, emballasje og kjemikaliar som påverkar miljøet så lite som mogleg og vi skal arbeide for mindre avfall til deponi og meir avfall til gjenvinning ved å kildesortere og i størst mogleg grad nytte emballasje som kan gjenvinnast.
- Vi skal arbeide for at miljøbelastninga frå transporten vert så liten som mogleg, og vi skal redusere energi- og vatnforbruket.

Frukt & Bær:

- Vi er lidenskapeleg oppteken av frukt og bær, og sikrer gode levevilkår for frukt og bær gjennom samarbeid med lokale fruktbønder og gjennom langsiktige relasjonar internasjonalt.

Ved å vere medlem av Etisk Handel Norge har vi forplikta oss til å fremje ansvarleg forretningspraksis i leverandørkjeda slik at handel bidreg til å ivareta menneske- og arbeidstakarrettigheter, samfunn og miljø. Ved å vere medlem får vi tilgang til individuell rådgivning og oppfølging, kurs, ressursar og verktøy slik at vi kan arbeide med kontinuerlege forbetringar på dette området.

Stein Klakegg
Adm. direktør
Lerum AS

"For oss i Lerum inneber bærekraft at vi tek sosiale, etiske og miljømessige omsyn kvar einaste dag." "

Stein Klakegg
Administrerende direktør

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

Lerum AS

Adresse hovedkontor

Kloppavegen 13, 6854 Kaupanger

Viktigste merker, produkter og tjenester

Saft, syltetøy, smudi, jus, brus og leskedrikk, samt saft, syltetøy og jus med kjedane sine egne merker og fruitprep til industri.

Beskrivelse bedriftens struktur

Lerum AS er ei familieeid verksemd med stolte handverkstradisjonar og sidan 1907 har vi vore ein pådrivar for foredling av naturen og lokal utvikling. Foredling handlar for Lerum om å ta vare på menneske, naturen, lokalsamfunn og kloden.

I 2018 flytta Lerum hovudkontor og lager for å samlokalisere all drift i eitt bygg på Kaupanger.

Verksemda er organisert med ein funksjonell organisasjonsstruktur der innovasjon, utvikling og berekraft legg grunnlaget for vidare utvikling og vekst.

Verdiane som ligg i kjernen til verksemda er: ekte, stolt, ærleg og engasjert.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

631 500 000

Antall ansatte

135

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering (fusjoner, oppkjøp eller lignende)

Ny administrerende direktør, Stein Klakegg.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Sondre Kjærvik, Innkjøpar og Etisk Handel Ansvarleg

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

sondre.kjervik@lerum.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjeden

Lerum har ei lang og omfattande internasjonal leverandørkjede. Denne omtalen er om våre innkjøp av råvarer og emballasje, ikkje indirekte innkjøp.

I hovudsak kjøper vi inn direkte via produsent, men noko av innkjøpa går via agent. Som medlem i EHN set vi store krav til innkjøp via agent og har kontroll på kvar alle innsatsfaktorar vert produsert. Vi ynskjer å ha så direkte kontakt som mogleg med dei som produserar varer til oss og på den måten komme nær våre innkjøp for å sikre god kontroll og oversikt over leverandørkjeda.

Lerum har over mange år etablert eit godt system for leverandørgodkjenning der vi set krav til våre leverandørar på blant anna kvalitet, etisk handel og miljø. Vi har langsiktige relasjonar til mange av våre produsentar og jobbar kontinuerleg med dei for å sikre at våre etiske retningslinjer vert fulgt. Gode og langvarige leverandørforhold sikrar god kommunikasjon og vilje til forbedring hjå leverandørane dersom vi avdekkar avvik.

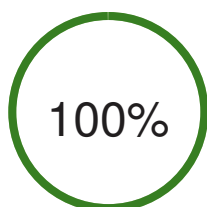
Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjonar med i rapporteringsåret

100

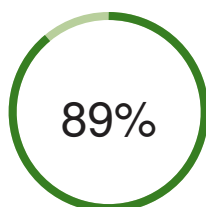
Kommentar til antall leverandører

Leverandørar av råvarer og emballasje.

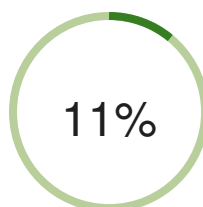
Type innkjøp/ leverandørforhold

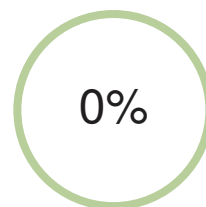
Helt/delvis egeneid
produksjon

Innkjøp direkte fra
produsent

Innkjøp via
agent/mellomledd/in

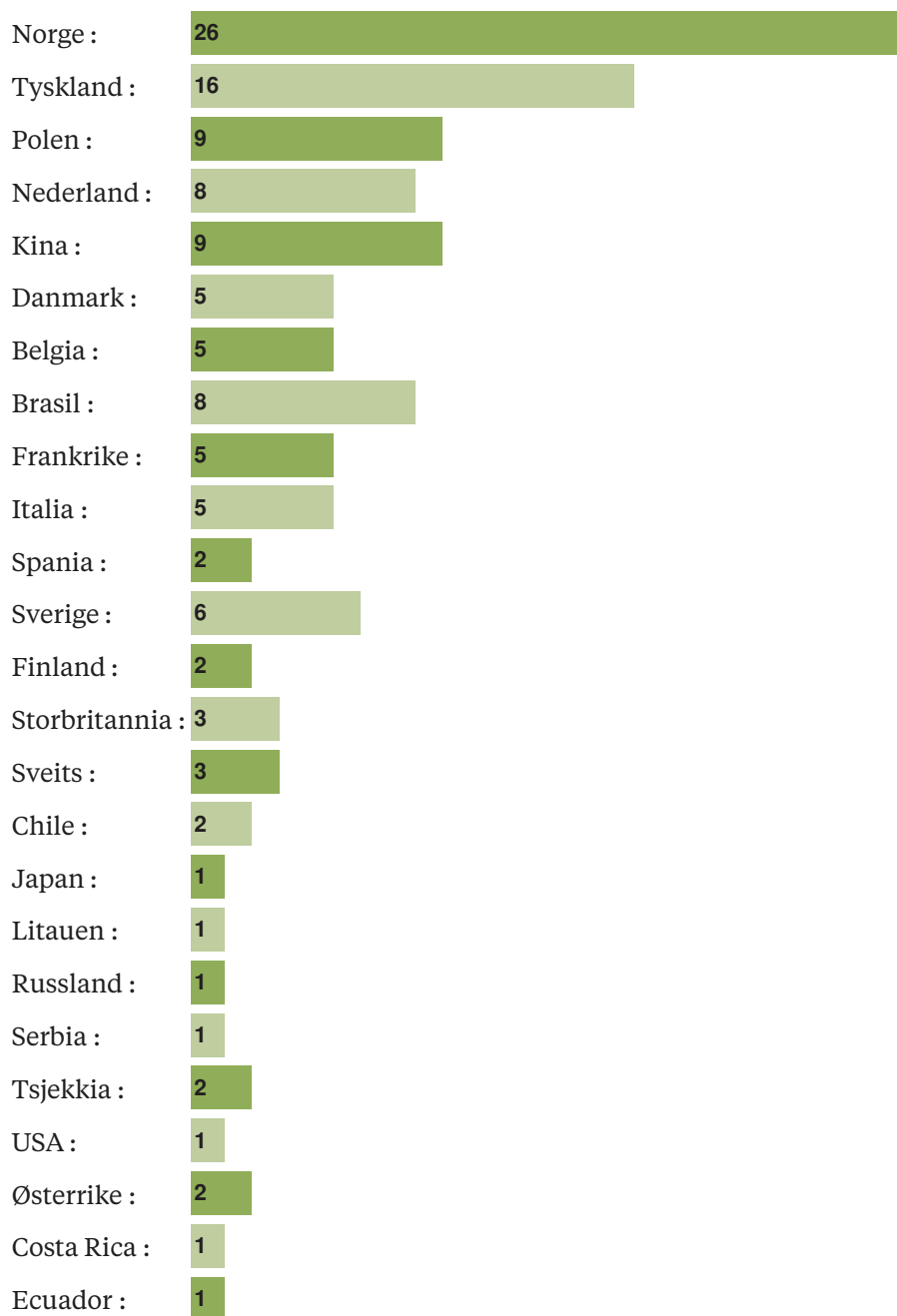
Annet

Alle produkta vert produsert ved eige anlegg på Kaupanger.

Innkjøpsprosent er basert på omsetning for 2020.

Innkjøp prosentdel basert på innkjøpsomsetning for rapporteringsåret.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter er dette basert på.

Antall arbeidere

16 279

Antall produsenter dette er basert på

64

Kommentar til antall arbeidere

Basert på data frå SAQ

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer og geografi

Konsentrat	Brasil Spania Nederland Norge Polen
Frukt og bær	Norge Polen Sverige
Sukker og søtning	Belgia Danmark Storbritannia USA
Aroma	Sveits Tyskland Nederland
Emballasje	Tyskland Danmark Storbritannia Litauen Nederland Norge Serbia

Basert på leverandører av råvarer og emballasje med innkjøpsomsetning > kr. 5 mil. i rapporteringsåret.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Ja

Mål og fremdrift

MÅL OG FREMDRIFT I RAPPORTERINGSÅRET

1

Mål: Lansering av nytt web-basert eigenrapporteringssystemet for leverandører - utsending av nye leverandørspørjeskjema Q1, og påfølgjande datainnsamling, kartlegging og rapportering.

Status: Utført

2

Mål: Oppdatere våre standardavtaleverk for leverandører i tråd med våre etiske retningslinjer, som også kan inkludere nokre punkt om vår innkjøpspraksis og kva leverandører kan forventa frå oss.

Status: Utsett til 2021

3

Mål: Utvikla dokumentert prosedyre og rutinar for ansvarleg avslutning av leverandørforhold på bakgrunn av manglande vilje til forbedring hjå leverandører.

Status: Utført

4

Mål: Vidareutvikla vår eigen policy for aktsomheitsvurderinger og berekraftig forretningspraksis i tråd med vår "Frukt og Bærkraft" strategien.

Policyen bør integrere dei etiske retningslinjene for vår verksemd og for våre leverandører, og bør kommuniserast offentleg på heimesida vår.

Status: Utført

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Oppdatere våre interne etiske retningslinjer samt våre etiske retningslinjer for leverandører.

2

Oppdatere våre standardavtaleverk for leverandører i tråd med våre etiske retningslinjer, som også kan inkludere nokre punkt om vår innkjøpspraksis og kva leverandører kan forventa frå oss.

3

Kartlegging av miljø og klimapåverknad for å etablere handlingsplanar for å redusere klimaavtrykket over tid.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av bærekraft i virksomheten handler om å ha relevante policyer og retningslinjer på plass, og effektive styringssystemer for implementering av disse. Sentralt i dette er virksomhetens arbeid med aktsomhetsvurderinger. Det vil blant annet si å ha strategier og planer for hvordan virksomheten identifiserer og håndterer virksomhetens negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø, også gjennom forretningsforbindelser og i leverandørkjeden. Gjennom å håndtere dette på en god måte bidrar virksomheten til oppnåelse av bærekraftsmålene. Tydelig forventning fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Arbeid med bærekraft bør være en integrert del forretningsdriften. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy for egen virksomhet

1.A.1 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø?

Lerum AS formidlar sine forpliktelser til å respektere menneske, samfunn og miljø gjennom heimesida vår og rapporten til EHN.

I våre interne retningslinjer og etiske retningslinjer for leverandører (Code of Conduct) beskriv vi forpliktelsane til menneske, samfunn og miljø.

Sjå blant anna:

<https://www.lerum.no/frukt-og-berkraft>

<https://www.lerum.no/ta-vare-pa>

<https://www.lerum.no/frukt-og-ber-blogg/etisk-handel-er-viktig-fokus-i-lerum>

Målsetning for 2021 er fornying av våre interne retningslinjer (policy) og få lagt denne ut offentlig.

1.A.2 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Dei interne etiske retningslinjene for Lerum blei vedtekne i 2011 av styret og er utvikla i samarbeid med EHN og "Etisk Handel Norges policy for bærekraftig forretningsvirksomhet."

Vi har jobba løpande med utvikling og forankring av denne policyen for å møte lovkrav og normer. Det er viktig for oss å presisere at vi ynskjer å vere framoverlent med berekraftsarbeidet og at dette er eit viktig satsingsområde for Lerum.

Våre etiske retningslinjer for leverandører vart først forankra i styremøte i 2012, og Lerum har sidan oppdatert og fornya denne løpande. Retningslinjene er i tråd med Etisk Handel Norges prinsipperklæring og seier også noko om kva våre leverandører og samarbeidspartnarar kan forventa av oss som verksemd. Den inneheld òg aktuelle ILO-konvensjonar.

Ulike interne dokument og prosedyrar har vorte oppdatert til å omfatte etiske- og miljømessige krav. Dokumenta er integrert i vårt styrande dokument/kvalitets-system og vert oppdatert løpande.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med bærekraftig forretningspraksis organisert i bedriften, og hvorfor?

Arbeidet med bærekraftig forretningspraksis er godt forankra i bedrifta, både i leinga og på tvers av avdelingar, samt i vårt kvalitetssystem.

Administrerende direktør har det overordna ansvaret for berekraftsarbeidet til Lerum, medan personen med operativt ansvar for arbeidet med etisk handel i Lerum har ei delt stilling innan innkjøp og etisk handel, som skapar ei god oversikt over leverandørkjeda.

Innkjøp er den avdelinga som er tettast på våre leverandørar og for Lerum har det fungert svært godt å inkludere etisk handel i innkjøpsteamet.

1.B.2 Hvordan blir ansatte gjort klar over at virksomheten skal være bærekraftig, og betydningen det har for de ansattes stilling og arbeidsoppgaver?

Ansvar for arbeidet med bærekraftig forretningspraksis er beskrive i stillingsinstruksane for dei relevante tilsette. Instruksane finst i Personalhandboka på intranettet, samt etiske retningslinjer for verksemda.

Informasjon om vårt arbeid med etisk handel er inkludert i vårt introduksjonsprogram til nye tilsette. Programmet sikrar at nye tilsette får ei innføring i ansvarleg innkjøp, og informasjon om vårt medlemskap med Etisk handel Norge når dei startar i jobb hjå Lerum.

Tema vert teke opp på ulike interne møte, avdelingsmøte og informasjonsmøte.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Deltaking på eksterne kurs, seminar/webinar for relevante tilsette.

Personen med operativt ansvar for arbeidet med etisk handel i Lerum deltek på ulike workshop, webinar og kurs gjennom rapporteringsåret, både hjå Etisk handel Norge og med andre kurshaldarar.

Behovet for kompetanseheving vert identifisert ved årlege medarbeidarsamtalar.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser om å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

I inneverande strategiperiode har vi valgt ut 4 område som vi har eit ekstra fokus på, nemleg Menneske, Sunnheit og helse, Miljø, og Frukt & Bær. I forbindelse med desse fokusområda har vi valgt ut nokre FN-mål vi jobbar mot.

2 Utrydde sult
8 Anstendig Arbeid og Økonomisk Vekst
9 Industri, innovasjon og infrastruktur
11 Berekraftige byar og lokalsamfunn
15 Livet på land

Implikasjonane for vår verksemd er at desse strategiane skal danne føring for våre handlingsplanar og vårt daglege verke, og leveransar følgast opp ved rapportering av framdrift for handlingsplanar og daglege tiltak som er relevant for dette temaet.

I 2020 har vi jobba for å bli meir tydelege på berekraft og vi har blant anna utarbeida eit berekraft-statement og handlingsplan som støttar opp denne visjonen. Vi ynskjer å vere tydelige på kva vi jobbar mot og kva mål vi har.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp i ledelse og styret?

Utføring av vedtekne strategiar vert gjort ved hjelp av handlingsplanar. Vedtekne handlingsplanar, status og framdrift på desse, vert fulgt opp i leiingsmøte og rapportert til styret.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningspartnere, spesielt i leverandørkjeden?

Våre etiske retningslinjer for leverandører har blitt vedtekne for å tydeleggjere krav og forventningar av våre forretningsforbindelsar i samband med berekraftig forretningspraksis. Vi formidlar våre forventningar om at leverandørane arbeider målretta og systematisk for å etterleve våre etiske retningslinjer (eller sine egne etiske retningslinjer), og at dei skal også vidareformidla og følgja opp retningslinjene hjå sine underleverandører. Etter innkjøpsvolum har 99% av våre leverandører godkjent våre etiske retningslinjer for leverandører eller har tilsvarende like gode retningslinjer. Dette er vi stolte av.

Målet med dei etiske retningslinjene våre vert kommunisert gjennom ulike kommunikasjonskanalar, avhengig av leverandøren og situasjonen. Dette kan vere skriftleg ved utsending av dei etiske retningslinjer, eller i dialog med leverandører på møte eller ved besøk.

For oss er det effektivt og praktisk å bruke den same anledninga til å formidla både våre kvalitets- og etiske krav og forventningar, samt kva leverandørane kan forventa frå oss i samband med vår innkjøpspraksis.

Etiske retningslinjer er integrert i vårt standardavtaleverk for leverandører.

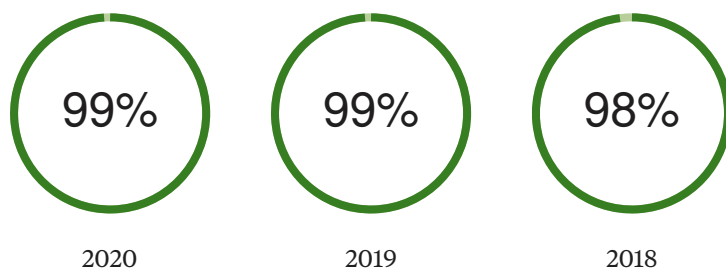
Våre etiske retningslinjer for leverandører er tilgjengeleg både på norsk og engelsk. Med våre leverandører i Polen, brukar vi ein lokal agent som tolk. Våre mellomledd i Kina er i stand til å hjelpe oss med tolkinga.

Alle leverandører skal svare på vårt spørreskjema (SAQ) som er ein omfattande kartlegging av kvalitet, etiske handel og miljø- og sosialehensyn. I dette spørreskjemaet skriv vi kva vi forventar av våre leverandører samt kva vi sjølv arbeidar med iforhold til berekraft.

<https://www.lerum.no/frukt-og-ber-blogg/etisk-handel-er-viktig-fokus-i-lerum>

Indikator

Andel av bedriftens leverandører som har akseptert retningslinjer for leverandører

Basert på innkjøpsomsetning for rapporteringsåret.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraft i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Året 2020 har vore prega av Covid-19 og utfordringane som pandemien har ført med seg. Vidare har det vore reiserestriksjonar store delar av 2020 som har ført til at revisjonar og besøk hjå leverandørar ikkje har vore mogleg å utføre. Dette arbeidet er utsatt til 2021, og me håpar at me får utføre dette viktige arbeidet når Covid-19 tillet besøk/revisjon.

Arbeidet med berekraft har endra seg til å bli meir skrivebordsretta med blant anna gjennomgang og oppfølging av spørreskjema, teams-møter og andre former for digital kommunikasjon. Vi har blant anna gått gjennom arbeidskontrakter til underleverandørar som ein førebels revisjon.

Våren 2020 rulla Lerum ut eit nytt spørreskjema via Factlines som er eit omfattande skjema for kartlegging av leverandørar. Dette har gitt oss meir innsikt i leverandørkjeda vår, og legg grunnlaget for vidare arbeid inn i 2021.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioritert risiko for negativ påvirkning/ skade for mennesker, samfunn og miljø.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Utnytting av migrantarbeidarer / sosial dumping	Tvangsarbeid Helse, miljø og sikkerhet Arbeidstid	Norge Den europeiske union
Arbeidstakarrettar	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Diskriminering Arbeidstid Korrupsjon	Brasil Kina

Sesongavhengige frukt, bær og konsentrat har ein generelt høg risiko for oss.

Ved sesongarbeid og innleigd arbeidskraft kan risikoen for brot på våre etiske retningslinjer vere nærmare oss enn vi trur.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv kort virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og spesifikt hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. Beskriv hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/ dere har snakket med.

I Lerum har vi veletablerte prosedyrer og rutiner for godkjenning og evaluering av leverandørane våre. Vi har ei god oversikt over kvar våre råvarer og emballasje som blir levert til oss blir produsert.

Vi har eit overordna risikobilete på landsnivå som er oppdatert løpande og er basert på følgjande kjelder og indeksar:

- Transparency International Corruption Perceptions Index
- Environmental Performance Index
- International Trade Union Confederation Global Rights Index
- List of Goods Produced by Child or Forced Labour

Anna landbasert informasjon og rapportar kan samlast, den brasilianske "dirty list" i samband med tvangsarbeid til dømes.

I tillegg sjekkar vi eksistensen av ILO-konvensjonar, og etter behov samlar vi inn landsrapportar frå US Department of State om menneskerettigheitspraksis.

Årlege risikovurderingsmøte av leverandørar knytta til vår eigen database for leverandøroppfølging, erfaring i bransjen og arbeidet med etisk handel. I tillegg utfører vi ein årleg sårbarheitsanalyse der vi går gjennom alle råvarer og emballasje og ser på kva risiko dei ulike råvarene og emballasjen kan ha. Det blir sett igang tiltak for dei råvarene/emballasjen med størst risiko.

Spørreundersøkinga me sender ut via Factlines, kartlegg på ein god måte leverandørane våre, og gir oss det grunnlaget me trengt for vidare oppfølging av risiko. Denne undersøkinga er delt i fleire deler og inkluderar både kvalitet og etikk, samt sosiale- og miljømessige hensyn.

Alle leverandørar til Lerum må svare på denne spørreundersøkinga og det gir oss gode data på kvar i leverandørkjeda me skal sette inn ressursane.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade for mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert.

I rapporteringsåret kjøpte vi inn ei råvare via agent der produsenten hadde blitt endra utan at me visste om det. Dette blei oppdaga av oss. Denne produsenten var lokalisert i Ecuador og sidan me har liten erfaring med Ecuador og visste lite om produsenten fekk me etter dialog med agenten bytta til ein anna produsent i Costa Rica. Denne produsenten var godkjent leverandør til oss, med sertifiseringar og dokumentasjon i henhold til BRC og vår CoC. I dette tilfellet tok me ein ekstra kostnad for å kjøpe inn råvare frå ein godkjent leverandør som produserer på ein trygg og lovlig måte.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er mindre viktig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Utnytting av migrantarbeidarar / sosial dumping
Overordnet mål :	For å sikre anstendige og rettferdige arbeids- og buforhold for sesong/migrantarbeidarar i samsvar med nasjonale lovverk eller industri standardar, slik at ingen blir behandla ulikt.
Status :	Pågåande.
Mål i rapporteringsåret :	I rapporteringsåret har vi halde fram med fokus på norske frukt og bær og på arbeidsforholda for sesongarbeidarane og migrantarbeidarane hjå leverandørane våre.

Utforte tiltak og begrunnelse :

Planlagt oppfølgingsbesøk etter revisjon 2019 blei utsatt pga Covid-19. Det har blitt utført skrivebordsrevisjon som følge av dette og revisjonar er planlagt for 2021 dersom Covid-19 tillet trygge revisjonar.

Nytt eigenrapporteringsskjema SAQ er utsendt til våre viktigaste leverandørar og me jobbar med å få rullert dette ut til alle leverandørar. Dette er eit omfattande arbeid og gir oss ein detaljert kartlegging av leverandørane våre slik at vi kan rette fokuset mot dei rette risikoområda.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Arbeidstakarrettar
Overordnet mål :	For å velje leverandørar som deler våre verdier og prinsipp, som viser stor grad av openheit, og fokusere på å fremje anstendige arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeda.
Status :	Stabilt
Mål i rapporteringsåret :	Meir nøyaktig kartlegging av landbasert risiko ved hjelp av data frå utsendte spørreskjema samt data frå EHN.

Utforte tiltak og begrunnelse :

Val av sertifiserte leverandørar for å førebygga og redusere risiko.

Val av leverandørar som er medlemmar av globale anerkjente medlemsorganisasjonar med fokus på menneskerettar, arbeidstakarettar, miljø og antikorrupsjon (UN Global Compact, SEDEX).

Val av leverandørar med eigen CSR-rapportering eller andre berekraftige initiativ.

Val av leverandørar med eit etablert system for sporbarheit, ved sertifisering eller blockchain.

Kjennskap til leverandørar - mange av våre leverandørar har levert til oss i mange år, og vi har eit godt langsiktig arbeidsforhold med dei fleste.

Nytt eigenrapporteringsskjema SAQ er utsendt til våre viktigaste leverandørar og me jobbar med å få rullert dette ut til alle leverandørar. Dette er eit omfattande arbeid og gir oss ein detaljert kartlegging av leverandørane våre slik at vi kan rette fokuset mot dei rette risikoområda.

Tverrgående tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av miljø- og klimafotavtrykk

Gjennom våre egne produksjonsprosesser og ansvarleg innkjøp, kan vi bidra til å redusere negative miljøpåverkingar.

I våre egne produksjonsprosesser har Lerum dei siste åra sett i gang ei rekke prosjekt for å redusere energiforbruk, vassforbruk og bidra til det grønne skiftet. Vi er ei bedrift som har nærast 100 % fossilfri energibruk via elkraft og gjenvinning. Gjennom bruk av effektivt utstyr og ny teknologi gjenvinn vi overskotsvarme frå produksjonsprosessen og kjøl-/frysemaskin til dampproduksjon, oppvarming og forvarming av varmt tappevatn. Vi har interne prosedyrar og rutinar for oppfølging og rapportering av vårt energi- og vassforbruk.

I 2017 inngjekk vi sektorsamarbeid ved signering av bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn, og dermed bidra til å redusere vårt karbonavtrykk. Bransjeavtalens overordna mål er å redusere matsvinnet i Norge med 50% innan 2030.

Med ansvarleg val av råvarer og emballasje kan vi bidra til å redusere negative miljøpåverkingar på fleire måtar. Her er nokre døme:

- Vi prioriterer å kjøpe kortreist frukt og bær når det er mogleg.
- Vi sjekkar om råvarene levert til Lerum inneheld palmeolje. Dette er kontrollert for å sikra at berre berekraftig/sertifisert og sporbar palmeolje er brukt hjå leverandørane våre.
- Emballasjen til saft- og brusflasker er PET preformer, som skal pantast ("reduce, reuse, recycle and renew").
- Alle juskartongane og bølgepappen er FSC merka, som sikrar ei fornuftig og berekraftig utnytting av skogsområde.
- All emballasjen til Lerum skal attvinnast.
- Vi er kontroll-medlem av Grønt Punkt Norge. Dette forpliktar oss til å velje leverandørar i Noreg som og er medlemar for å sikra finansiering av returnordningane for emballasje.

Lerum har jobba med klimarekneskap i 2020, og har utarbeida eit ferdig klimarekneskap for 2019. Tanken er å jobbe vidare med dette for å redusere klimaavtrykket vårt over tid.

3.B.2 Tilpassing av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Lerum er ei familiebedrift som har eksistert i over 110 år. Vi ønskjer å ha eit langsiktig forhold til leverandørar og samarbeidspartnarar som deler våre verdiar, og som ønskjer å fremje anstendige arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeda. Mange av våre leverandørar har levert til oss i mange år, og vi har eit langsiktig forhold til dei fleste.

Dei fleste råvarene vi kjøper er sesongavhengige, og kvalitet/tilgjenge kan variere frå år til år. På grunn av dette inngår vi langsiktige kontraktar og samarbeid for våre innkjøp, for å sikra at kvalitetskrava våre er fulgt og at varene er levert til avtalt tid. Dette gir leverandøren trygghet for å planlegge sesongen og nødvendig innleige av arbeidskraft, som bærplukkarar til dømes.

Vi har aktivt jobba med å lage eit betre prognosesystem og dette gjer at leverandøren lettare kan planlegge produksjon. Vi nyttar prognosesystem for å gi leverandørane forutsigbarheit. I tillegg inngår vi avtalar med ein tidshorisont som strekk seg over fleire år og/eller fleire uttak av produkt.

God innkjøpspraksis og samarbeid resulterer i gode, langsiktige relasjonar med våre leverandørar, som er av stor betydning for oss. I tillegg sikrar dette at fabrikkene vår fungerer godt, og at vi har tid til å planlegge kapasiteten framover.

Vi auka våre sikkerheitslager på grunn av Covid-19 for å skape forutsigbarheit for våre leverandørar og kundar. Med større sikkerheitslager vil me kunne gi beskjed i god tid før me sender bestilling på innsatsfaktorar og slik hjelpe våre leverandørar å planlegge produksjon/distribusjon.

3.B.3 Valg av produkter og sertifiseringer

Val og utvikling av produkt basert på kriterium for berekraft kan vere svært effektivt for å førebygga og redusere risiko.

I tillegg til vår BRCGS sertifisering for mattrygghet, er Lerum Fairtrade sertifisert for produksjon av Fairtrade appelsinjus som vi produserer med kjedene sine egne merke. Derfor kjøper vi (delvis) appelsinkonsentrat som er Fairtrade merke. Fairtrade-standard sikrar betre arbeidsforhold og handelsbetingelsar for bønder og arbeidrarar i utviklingsland. Det gjer at dei kan investere i produksjon, lokalsamfunn og ei berekraftig framtid.

Vi meiner at vi kan skape ein forskjell med val av sertifiserte leverandørar, og leverandørar som har fokus på berekraft og miljø.

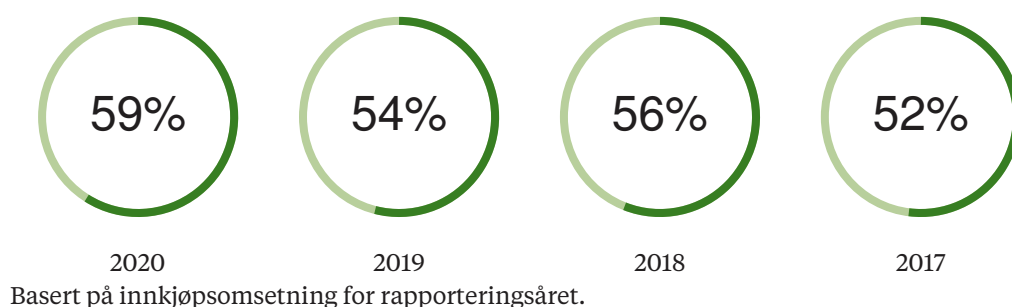
Dei fleste av leverandørane våre er sertifiserte, og vi prioriterer val av sertifiserte leverandørar der det er mogleg.

I tillegg til sosial- og miljømessig sertifisering (definert nedanfor) er mange fleire av leverandørane våre kvalitetssertifiserte, noko som og kan bidra til å redusere negative påverkingar på viktige område som sporbarheit og systematisk leverandørøppfølging til dømes.

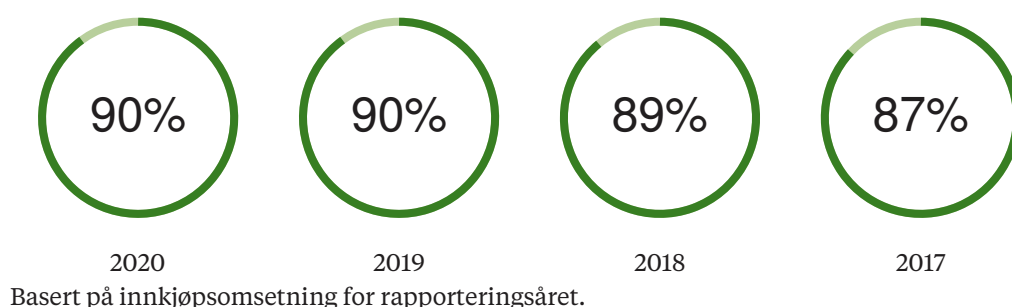
Fleire av leverandørane våre er og medlemmar av ein globalt anerkjent medlemsorganisasjon med fokus på menneskerettar, arbeidstakarrettar, miljø og antikorrupsjon, UN Global Compact, Etisk handel Norge, SEDEX, til dømes.

Indikator

Andel av innkjøpte råvarer og emballasje som er gjenstand for sosial- og miljømessig sertifisering

Andel av innkjøpte råvarer og emballasje som er gjenstand for kvalitets sertifisering (GFSI-akkreditert)

3.B.4 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Retten til fagorganisering og kollektive forhandlinger er forankra i våre etiske retningslinjer for leverandører. 99% av våre leverandører, basert på volum har signert våre etiske retningslinjer eller har tilsvarende like gode etiske retningslinjer innad i virksomheita.

I vårt spørreskjema som er nytt for 2020 stiller vi spørsmål om tariffavtale, arbeiderorganisasjoner som t.d fagforeining, arbeidutval og HMS. Dette er ein viktig kartlegging som legg grunnlaget for vidare risikovurdering. Dette arbeidet er undervegs.

Utfordringar og avgrensingar på dette området kan oppstå i land som ikkje har ratifisert ILO-konvensjonen for fagorganisering og kollektive forhandlinger eller der lovverket er avgrensa, som i Kina til dømes.

3.B.5 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Vi meiner det kan vere behov for kompetanseheving hjå småskalaleverandørane våre for å skape ei betre forståing rundt arbeidet med etisk handel, og for å påverka andre lenger ned i leverandørkjeda (produsentar og deira fruktdyrkarar til dømes).

Ansikt til ansikt dialog ved leverandørbesøk eller på oppfølgingsmøte fungerer godt som eit effektivt tiltak for å styrka gjensidige forståing rundt arbeidet med etisk handel og utfordringar som kan oppstå, samt samarbeid med mellomledda.

3.B.6 Andre planer og utførte tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade

I 2020 har Lerum kartlagt leverandørane våre basert på utsendte spørreskjema som har gitt oss eit veldig detaljert kart over våre risikoområder. Vi har blant anna kartlagt: migrant/sesongarbeidarar, bemanningsbyrå, tariffavtale og fagorganisering, system og/eller rutinar for oppfølging av leverandørar. Dette gjer at me har ein betre forståelse for risiko i vår leverandørkjede og kan sette i gang tiltak for å handtere negativ påverknad der det trengst.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og redusere virksomhetens negative påvirkning/ skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Virksomhetene må ha rutiner og systemer for å overvåke gjennomføringen og resultatene for å kunne vurdere disse. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger, brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A. Overvåke og evaluere

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

Ansvar er delt internt i bedrifta avhengig av tiltaket. Administrerende direktør har det overordna ansvaret, medan ein delt stilling innan innkjøp/etisk handel har det operative ansvaret.

I praksis blir overvåking gjennomført generelt via datainnsamling og rapportering. Til dømes vårt spørreskjema (SAQ) som er ein grundig kartlegging av leverandøren og korleis dei jobbar med mennesker, samfunn og miljø.

Enkeltesaker blir rapportert, diskutert og evaluert internt på statusmøte med relevante interessentar.

Dette vert rapportert til administrerende direktør samt styret i ulike møter.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens og forretningsforbindelsers (f.eks. leverandørers) tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer.

I rapporteringsåret hadde vi ein sak med ein agent som hadde kjøpt inn råvare frå ein ukjent produsent i Ecuador. Ved å identifisere dette fekk vi kontakta agenten og bytt til ein godkjent leverandør. Dette syner korleis overvåkinga fanga opp ein potensiell negativ påverknad som vi fekk endra på. Her tok vi ein ekstra kostnad for å kjøpe råvare via ein godkjent produsent med dei sertifiseringane vi krev iforhold til BRC og etisk handel.

A woman with dark hair tied back, wearing a light blue button-down shirt and a brown leather apron, is looking down at a large, industrial-style metal pot or pan on a stove. The background is a blurred kitchen environment.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Det vil si ekstern kommunikasjon av policyer og retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, inkludert funn og effekt og resultater av tiltakene/aktivitetene.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Internt er arbeidet rundt etisk handel godt forankra i bedrifta. Tema vert teke opp på ulike møte, informasjonsmøte og avdelingsmøte då det står fast på agendaen til dømes. Enkelt saker handterast i interessentdialog og gjennom jamlege statusmøte.

Eksternt er vårt arbeid med berekraftig forretningspraksis og medlemsskapet i Etisk handel Norge kommunisert gjennom ulike kommunikasjonskanalar til ulike berørte interessentar.

Informasjon om korleis arbeidet er forankra og drive fram i bedrifta kan forteljast i ulike anledningar med interessentar, på møte, ved besøk eller skriftleg til dømes.

Utfylling av spørreskjema frå kundar kan til dømes vere ei god anledning til å dele informasjon om vårt arbeid med berekraftig forretningspraksis. Informasjon om våre verdiar, kva system og policy vi har på plass, kva risiko vi har kartlagt og prioritert, og tiltak vi har implementert for å bidra til å redusere negative påverkingar i leverandørkjeda.

Med handtering av enkeltesaker av negativ påverking er det særleg viktig for oss å ha eit godt samarbeid og kommunikasjon med våre leverandørar, og for å informere dei som kan bli berørt av våre forretningshandlingar (eller forretningshandlingar av våre leverandørar), som kundar til dømes.

Link:

<https://www.lerum.no/ta-vare-pa>

Ta vare på strategien ligg tett på kjernen av vår natur, frukt og bær, og vi ynskjer å vere best på nettopp dette.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Informasjon om vår satsing på samfunnsansvar og miljø er publisert på vår nettside under "frukt og bær" og "ta vare på."

<https://www.lerum.no/frukt-og-ber-blogg/etisk-handel-er-viktig-fokus-i-lerum>

<https://www.lerum.no/ta-vare-pa>

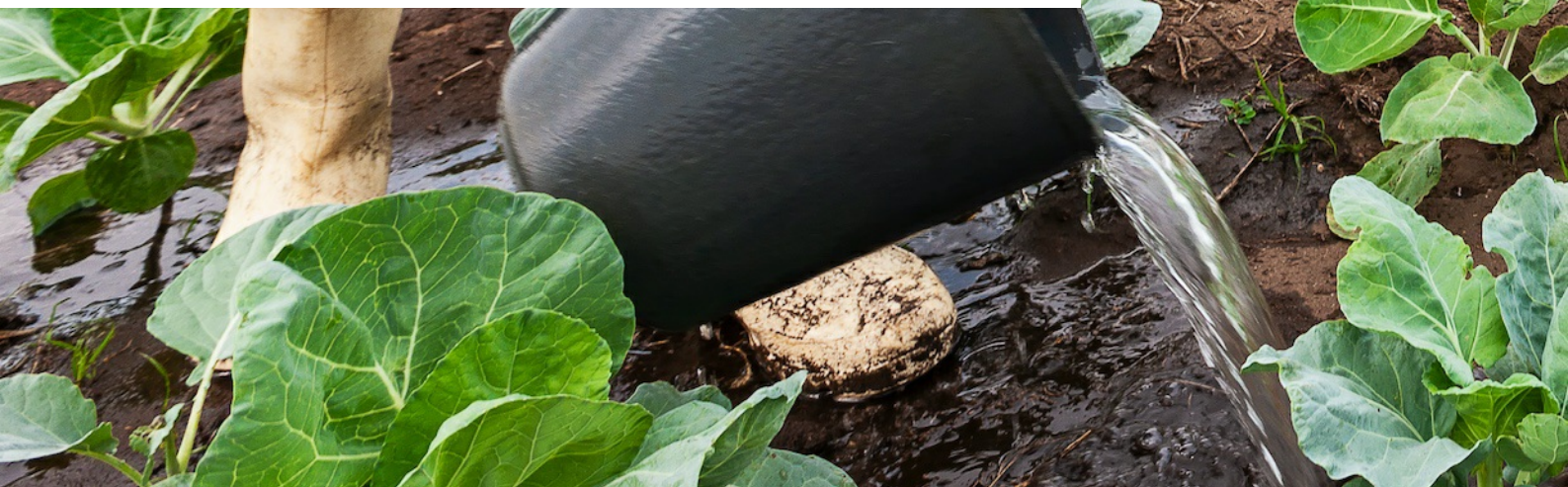
Vårt arbeid med etisk handel vert rapportert årleg til Etisk handel Norge, og rapporten er offentleg tilgjengeleg.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket, eller bidratt til skade, på mennesker eller samfunn, håndteres den skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at en skade på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Ved å vere medlem av Etisk handel Norge har vi forplikta oss til å jobbe for berekraftig forretningspraksis som respekterer menneske, samfunn og miljø. Vi jobbar aktivt med våre leverandørar, eller i vårt val av leverandørar, for å gjere forbetringar i vår leverandørkjede. Dette er i tråd med Etisk handel Norges prinsipperklæring og våre etiske retningslinjer for leverandørar.

Ved brot på dei etiske retningslinjene vil vi samarbeide med leverandøren vår (og eventuell mellomledda) for å lage ein plan for gjenoppretting innan rimeleg tid.

Viss leverandøren etter fleire forsøk syner uvilje til å samarbeide for å implementere forbetringar, må vi vurdere ansvarleg avslutning av leverandørforholdet.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

6.B Tilgang til mekanismer for gjenoppretting

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Internt har vi gode rutinar og prosedyrar på plass for eigen klagebehandling, både for bedrifts- og forbrukarmarknaden. Våre tilsette er representert ved tillitsvalde og verneombud, med tilgang til eit elektronisk registreringssystem for forbettringsforslag, HMS avvik, og for anonym varsling.

Våre etiske retningslinjer for leverandørar inkluderer eit prinsipp om at våre leverandørar skal ha eit velfungerande system for handtering av klagar knytta til menneskerettar, arbeidstakarrettar, miljø og korrupsjon.

Kontaktinformasjon:

Lerum AS

Sondre Kjærvik, Innkjøpar og Etisk Handel Ansvarleg
sondre.kjervik@lerum.no